

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa A. Z.
przeciwko M. Z.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 czerwca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 marca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód A. Z. domagał się zobowiązania M. Z. do złożenia oświadczenia woli, w którym w wykonaniu obowiązku wynikającego z odwołania przez powoda umowy darowizny z dnia 18 czerwca 1999 r., pozwana przenosi na rzecz powoda udział wynoszący $\frac{1}{2}$ w prawie własności bliżej opisanej zabudowanej domem jednorodzinny nieruchomości położonej w R., gm. Z.. Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił powództwo. Na skutek apelacji powoda, wyrokiem z dnia 8 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Przesądżając, że strony zawarły umowę darowizny udziału w nieruchomości, a nie umowę o podział majątku wspólnego, polecił Sądowi Okręgowemu poczynienie ustaleń faktycznych w oparciu o zaoferowane przez strony dowody i dokonanie oceny

prawnej zachowania pozwanej pod kątem rażącej niewdzięczności wobec darczyńcy. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 21 lipca 2016 r. Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo. Apelacja pozwanej została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 marca 2018 r.

W związku ze skargą kasacyjną pozwanej M.Z. od tego wyroku, przypomnienia wymaga, że skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Pozwana oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wskazując na istotne zagadnienie prawne dotyczące tego, czy można potraktować postanowienie umowne w oderwaniu od globalnego znaczenia umowy (majątkowej umowy małżeńskiej) a także okoliczności towarzyszących zawieraniu tej umowy oraz jej celu, i przyjąć, że do przedmiotowej umowy lub do jej jednego zapisu mają zastosowanie przepisy o darowiźnie.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego

abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy.

Przedstawione przez skarżącą zagadnienie nie spełnia przytoczonych wyżej wymagań. Pozwana nie zawarła w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pogłębionego wyvodu jurydycznego dotyczącego wskazanej kwestii, uwzględniającego stanowisko orzecznictwa oraz poglądy nauki prawa. Nie wskazała również przepisów, których wykładni dotyczyć ma wskazane zagadnienie. Zarówno samo zagadnienie, jak i przedstawiona na jego poparcie argumentacja, stanowią w istocie polemikę z rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego dotyczącym kwalifikacji prawnej spornego postanowienia umowy z dnia 18 czerwca 1999 r. jako umowy darowizny. Nie odnosi się do przeprowadzonej w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 maja 2013 r. oceny prawnej, uwzględniającej m.in. istotę czynności prawnej podziału majątku wspólnego, brak uregulowania w umowie kwestii związanej z ustaleniem nierównych udziałów w tym majątku oraz podział ciężaru dowodu w tym zakresie, któremu według tego Sądu pozwana nie sprostала. Dokonując tej analizy, Sąd Apelacyjny powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym przyjęto, że umowa obejmująca zniesienie współwłasności nieruchomości w wyniku nieodpłatnego przeniesienia przez jednego ze współwłaścicieli udziałów we współwłasności na drugiego współwłaściciela może być kwalifikowana jako umowa darowizny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2009 r., III CSK 307/08, OSNC-ZD 2010 nr 2 poz. 40). Skarżąca nie odniosła się natomiast do tego stanowiska, skupiając się na przedstawieniu swoich subiektywnych wątpliwości co do trafności rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała także, że jest ona oczywiście uzasadniona, ze względu na nienależyte rozpoznanie sprawy przez Sąd Apelacyjny, naruszające dyspozycję art. 382 k.p.c. Według skarżącej, Sąd Apelacyjny naruszając tę normę nie przeprowadził w pełni postępowania dowodowego, w rezultacie pominął wręcz stanowisko pozwanej, pominął także okoliczności wynikające z zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji materiału dowodowego wskazujące na rozumienie zapisów umowy z dnia 18 czerwca 1999 r. przez obie strony.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na wskazanej przyczynie kasacyjnej, nakładało na skarżącą powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia wskazanych przepisów prawa materialnego lub procesowego, widocznej na pierwszy rzut oka, widocznej na pierwszy rzut oka przy uwzględnieniu zasadniczych kanonów wiedzy prawniczej, nie wymagającej studiowania akt sprawy ani dokonywania pogłębionych rozumowań (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, niepubl.). O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy pozwanej o ewidentnej, widocznej *prima facie* wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd szczegółowo rozważył kwestię zgodności z prawem oddalenia zgłoszonych przez nią wniosków dowodowych jako spóźnionych (art. 207 § 6 k.p.c.). Szeroko umotywował także aprobatę zakwalifikowania opisanego ustaleń faktycznych postępowania pozwanej jako rażąco niewdzięcznego wobec powoda w rozumieniu art. 898 § 1 k.c.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji.

aj